

בס"ד. שיחת ליל שמחת תורה (קודם הקפות), ה'תשכ"ה.

בלתי מוגה

א. כ"ק מו"ח אדמו"ר אמר פעם¹, שבשמחת-תורה מקדש כל אחד לעצמו, מצד החביבות שבדבר. והיינו, שאע"פ שע"פ דין יכולים לצאת י"ח ע"י אחר, ואין שום שאלה בדבר, מ"מ, מצד החביבות צריך כל אחד לקדש בעצמו.

(ואח"כ אמר:)

א' המסובים — שעדיין לא קידש — יקדש עתה, ויוציא י"ח את כולם (ובכך יהי תיקון לכו"כ דברים), ויכוין גם להוציא את ה"עם שבשדות"².

(לאחרי שא' המסובים קידש, אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:)

בנוגע ל"עם שבשדות" איתא בגמרא³ ש"אניסי".

והרי אין לנו מי ש"אניסי" יותר מאשר אחינו בני" שנמצאים ברוסיה³.

ולכן ינגנו עתה ניגון שהביאו מרוסיה.

* * *

ב. אודות המעלה דשמיני-עצרת, מבואר במאמר של רבינו הזקן (שנקבע ע"י אדמו"ר האמצעי למאמר הראשון בסידור שער הסוכות)⁴, שאז נעשה יחוד וזיווג כו'.

ובביאור זה מתבטאת המעלה דשמע"צ — באופן נעלה יותר מהמבואר בשאר המקומות:

בדרך כלל מבואר⁵ שענינו של שמע"צ הוא הקליטה של כל הענינים שנמשכו בחודש תשרי — בר"ה, יוהכ"פ וחג הסוכות.

ענינו של ר"ה הוא — "תמליכוני עליכם"⁶, היינו, שבני" מקבלים

תו"מ ח"ו ע' 110 ואילך. וש"נ.

(3) חסר קצת (המו"ל).

(4) סידור (עם דא"ח) רנו, א. וראה גם אג"ק חכ"ה ע' כא. וש"נ.

(5) ראה תו"מ סה"מ תשרי ע' רכד. וש"נ.

(6) ר"ה טז, סע"א. וש"נ.

(1) ראה שיחת ליל שמחת תש"ד בתחלתה (סה"ש תש"ד ריש ע' 32). תש"ט בתחלתה (סה"ש תש"ט ע' 281). וראה גם שיחת יום שמחת תרצ"ו בתחלתה (סה"ש תרצ"ו ריש ע' 16).

(2) לשון הגמרא — ר"ה בסופה. וראה גם

על עצמם מלכותו של הקב"ה באופן ש"מלכותו ברצון קיבלו עליהם",⁷ וזוהו ענין ההכתרה, כידוע, והקב"ה מקבל את ההכתרה, ומסכים להיות מלך.

ענינו של יוהכ"פ הוא — המשכת הסליחה ומחילה, ובפרט בנעילת יוהכ"פ. וענין זה חודר ("עס דערנעמט") כו' עד שבנ"י זועקים "שמע ישראל וכו'", ועי"ז נפעלת מיד המשכת הגאולה, שלכן מכריזים מיד "לשנה הבאה בירושלים", שפירושו (לא שצריך להמתין ח"ו עוד שנה שלימה, אלא) כדברי כ"ק מו"ח אדמו"ר⁸ שהגאולה באה תיכף ומיד, ובדרך ממילא הנה "לשנה הבאה" נהי' כבר "בירושלים".

וענינו של חג הסוכות הוא — המשכת השמחה על כל השנה, ושמחתם לפני ה' אלקיכם", הקשורה עם "ולקחתם לכם גו'",⁹ נטילת לולב, שמורה ש"ישראל אינון נצוהי"א"¹⁰, הן נצחון האויב שמבפנים, זה היצה"ר, והן נצחון האויבים שמבחוץ, ועד שגם אומות העולם מכירים במעלתם של ישראל, כפי שאומרים בהלל: "הללו את ה' כל גוים גו' כי (גם הם מכירים ש)גבר עלינו חסדו"¹¹.

וכל ענינים אלו — באים באופן של קליטה בשמיני-עצרת, וזוהו ענינו של "עצרת", מלשון קליטה.

ועפ"ז אין בשמע"צ ענין חדש, כיון שכל ענינו הוא רק קליטת כל ההמשכות שנפעלו במועדים הקודמים.

ואילו במאמר שבסידור מבואר שענינו של שמע"צ הוא היחוד והזיווג — וזוהו ענין חדש שלא הי' מקודם לכן.

ועד שכל הענינים שבמועדי חודש תשרי קודם שמע"צ הם הכנה להיחוד שבשמע"צ ושמח"ת: בר"ה מתחיל ענין הנסירה¹², ונמשך בכל עשי"ת — בכל העשר ספירות שבמלכות, כל יום בספירה נוספת; לאחרי כן, בד' הימים שבין יוהכ"פ לסוכות ובחג הסוכות, נעשית המשכת אורות מקיפים ופנימיים במלכות, כנסת ישראל, וזוהו בדוגמת קישוטי כלה שמקשטים אותה בתכשיטים שונים קודם היחוד. ולאחרי כן, בשמע"צ ושמח"ת — נעשה היחוד והזיווג.

11) תהלים קיז. וראה תו"מ שם ע' קפו ואילך. וש"נ.
12) ראה שער הכוונות שער ר"ה. פע"ח שער ר"ה. ועוד.

7) נוסח תפלת ערבית.
8) ראה סה"ש תש"ח ע' 200. וש"נ.
9) אמור כג, מ.
10) ויק"ר פ"ל, ב.

ומזה מובן גודל המעלה שבשמע"צ לגבי הימים שלפניו — שהרי כל הענינים שבימים שלפניו אינם אלא הכנה להיחוד שבשמע"צ.

וכמובן ממשל הנישואין בגשמיות — שלהיותו משל שבתורה ה"ה מדוייק ומכוון בכל פרטיו — שכל עניני ההכנה שקודם הנישואין אינם בערך להנישואין עצמם, וכפי שרואים גם בענין השמחה שעיקרה בשעת הנישואין דוקא, וכן הוא גם בהנמשל, שכל הענינים הקודמים אינם בערך למעלת היחוד שבשמע"צ ושמח"ת, ומצד זה גדלה השמחה דשמע"צ ושמח"ת, בדוגמת שמחת נישואין.

ג. והביאור בענין היחוד שבשמע"צ ושמח"ת — יובן ע"פ דברי כ"ק מו"ח אדמו"ר¹³, שענינו של שמע"צ ושמח"ת הוא כמו הענין של ר"ה, אלא שבר"ה פועלים בקו המרירות, ואילו בשמע"צ ושמח"ת פועלים בקו השמחה.

ולכאורה אינו מובן: כיצד יכולים לפעול זאת ע"י שמחה!?

בשלמא מרירות — הו"ע ד"לב נשבר", וכתוב¹⁴ "לב נשבר ונדכה אלקים לא תבזה"; אבל שמחה אינה ענין של לב נשבר, אדרבה, שמחה היא תנועה של התפשטות, היפך המרירות ולב נשבר, וא"כ, איך יכולים לפעול ע"י שמחה?

הן אמת שגם בשעת השמחה דשמע"צ ושמח"ת צ"ל במעמד ומצב ד"לב נשבר ונדכה", שהרי בלא-הכי אין זו "שמחת תורה", אלא סתם שמחת עצמו ("ער גיט זיך גלאַט נאָך"), אבל: (א) ה"לב נשבר" הוא רק בהעלם, ובגילוי היא השמחה, (ב) פעולת ההמשכה דעניני שמע"צ ושמח"ת היא לא מצד ה"לב נשבר", אלא מצד השמחה. וא"כ, נשאלת השאלה: כיצד יכולה שמחה והתפשטות — שהיא היפך המרירות ולב נשבר — לפעול את ההמשכות דשמע"צ ושמח"ת?

ונקודת הביאור בזה — שזהו לפי שזוהי השמחה של התורה, ומצד מעלת התורה יכולים לפעול גם ע"י שמחה אותם ענינים שכדי להמשיך אותם בר"ה יש צורך בענין המרירות דוקא.

ד. והענין בזה:

החידוש של התורה הוא — חיבור נכרא ובורא, שמצד עצמם אין

תו"מ — רשימת היומן ע' שנג.
14) תהלים נא, יט.

13) ד"ה ביום השמע"צ תרצ"ה פכ"ו
סה"מ קונטרסים ח"ב שלט, א). — נעתק
ב"היום יום" כב תשרי, שמע"צ. וראה גם

להם ערך כלל זל"ז, ועד שהנברא אין לו השגה כלל בהבורא, ואילו ע"י התורה "נותן" הקב"ה את עצמו, כביכול, לכל אחד מישראל, שיוכל "ליקח" אותו.

ואע"פ שאפילו אצל משה רבינו נאמר¹⁵ "וראית את אחורי", "הראהו קשר של תפילין"¹⁶, אבל "פני לא יראו"¹⁵, היינו, שראה את החיצוניות בלבד — הרי זה רק בנוגע לראיית העין, אבל בהשגה — השיג גם את הפנימיות.

וכמבואר באגה"ק¹⁷ בענין "חכם עדיף מנביא"¹⁸, שבנבואה, שהיא ראי' מוחשית, יכולים לראות רק את החיצוניות¹⁹

*

[לאחרי עריכת ה"הקפות", אמר כ"ק אדמו"ר שליט"א:

כיון שהסדר דלימוד הניגונים נשלם כבר²⁰, ינגנו עתה ניגון שכבר לימדוהו בעבר.

והתחיל לנגן הניגון "אתה בחרתנו"].

19) ע"כ נמצא ברשימה שהגיעה לידינו (המור"ל).

20) ראה גם שיחת ליל שמח"ת דאשתקד בסופה (תו"מ חל"ח ע' 117).

15) תשא לג, כג.

16) פרש"י עה"פ.

17) סי"ט.

18) ב"ב יב, א.